

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇANAKKALE BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	28

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3:2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4:2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6:Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 7:Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında İzlenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Otobüs Terminali İntifa Hakkı İhalesi İdari Şartname ve Sözleşmesindeki Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

2. Taşınmazların Tahsis İşlemlerine İlişkin Hatalı Uygulamalar Bulunması

3. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması

4. Kamu İdaresi Mülkiyetinde Yer Alan Taşınmazlar Üzerinde İhale Yapılmaksızın İntifa Hakkı Tesis Edilmesi

5. Maden İşletmelerinden Alınması Gereken Belediye Payının Takip Edilmemesi

6. Kesinleşen Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi

7. Yapım İşi İhalesinde Kesin Proje Üzerinden İhaleye Çıkılmaması

8. Yevmiye Defterinde Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması

9. Tecil Edilen Emlak Vergisi Tutarlarının Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli idareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Çanakkale Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı olan 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Çanakkale Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 31 meclis üyesinden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 3 birim belirlenmiştir. Bunlar İç Denetim Birimi, Hukuk İşleri Müdürlüğü ve Özel Kalem Müdürlüğüdür. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 2 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan 2 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 22 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	541	265
Sözleşmeli Personel	-	59
Kadrolu İşçi	260	303
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	109	702
Toplam	910	1329

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 Tarih ve 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Çanakkale Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek	Eklenen Ödenek (TL)/ Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
Personel Giderleri	0,00	86.025.000,00	20.638.000,00	5.086.741,02/ 309.000,00	111.440.741,02	107.221.307,68	4.219.433,34	0,00
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet primum Giderleri	0,00	13.933.000,00	3.337.000,00	720.996,20/ 0,00	17.990.996,20	17.675.503,60	315.492,60	0,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11.315.828,37	179.677.000,00	66.212.000,00	44.798.025,14/ 3.354.449,95	298.648.403,56	259.789.806,22	21.583.628,51	17.274.968,83
Faiz Giderleri	0,00	13.090.000,00	8.000.000,00	142.500,00/ 1.310.000,00	19.922.500,00	18.405.885,23	1.516.614,77	0,00
Cari Transferler	146.600,95	20.049.000,00	4.037.000,00	3.670.471,83/ 29.393,00	27.873.679,78	24.244.915,95	3.273.122,31	355.641,52
Sermaye Giderleri	41.380.843,14	177.009.000,00	48.690.000,00	22.674.250,00/ 41.903.069,00	247.851.024,14	142.835.001,18	40.093.097,35	64.922.925,61
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	1.000.000,00	1.000.000,00/ 0,00	2.000.000,00	0,00	2.000.000,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00/ 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenek	0,00	22.000.000,00	10.800.000,00	0,00/ 31.187.072,24	1.612.927,76	0,00	1.612.927,76	0,00
Toplam	52.843.272,46	511.783.000,00	162.714.000,00	78.092.984,19/ 78.092.984,19	727.340.272,46	570.172.419,86	74.614.316,64	82.553.535,96

Belediyenin 2022 mali yılı bütçesi ile 511.783.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup, yıl

içinde ek bütçe ile eklenen 162.714.000,00 TL ve geçen yıldan devreden 52.843.272,46 TL ödenek ile birlikte 2022 yılı ödenek toplamı olan 727.340.272,46 TL olmuştur. Yıl içinde 570.172.419,86 TL bütçe gideri yapılmış, 74.614.316,64 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 82.553.535,96 TL ödenek ise 2023 yılına devretmiştir.

Tablo 3:2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	59.614.000,00	78.612.282,26	251.958,27	78.360.323,99	131,45
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	145.249.000,00	165.991.808,03	616.750,77	165.375.057,26	113,86
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	15.400.000,00	170.088,86		170.088,86	1,10
05- Diğer Gelirler	313.427.000,00	348.683.717,94	214.679,52	348.469.038,42	111,18
06- Sermaye Gelirleri	27.010.000,00	3.164.270,21		3.164.270,21	11,72
08-Alacaklardan Tahsilat					
09- Red ve İadeler	-600.000,00				0,00
Toplam	560.100.000,00	596.622.167,30	1.083.388,56	595.538.778,74	106,33

(*) Ek ödenek için karşılık gösterilen gelir tutarı dahil edilmiş haliyle, Belediyenin "Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli"ne göre hazırlanmıştır.

2022 yılında net bütçe geliri %106,33 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %131,45, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %113,86, diğer gelirler %111,18 beklenenin üzerinde; sermaye gelirleri %11,72, alınan bağış ve yardımlar %1,10 beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4:2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç+Ek) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	111.440.741,02	107.221.307,68	96,21
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	17.990.996,20	17.675.503,60	98,25
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	298.648.403,56	259.789.806,22	86,99
04- Faiz Gideri	19.922.500,00	18.405.885,23	92,39
05- Cari Transferler	27.873.679,78	24.244.915,95	86,98
06- Sermaye Giderleri	247.851.024,14	142.835.001,18	57,63
07- Sermaye Transferleri	2.000.000,00		0,00
08- Borç Verme			
09- Yedek Ödenekler	1.612.927,76		0,00
Toplam	727.340.272,46	570.172.419,86	78,39

2022 yılında bütçe giderleri %78,39 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri %98,25, personel giderleri %96,21, faiz gideri %92,39, mal ve hizmet alım giderleri %86,99, cari transferler %86,98, sermaye giderleri %57,63 beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]*100	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]*100
Vergi Gelirleri	29.480.619,40	40.001.905,81	78.612.282,26	35,69	96,52
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	67.398.735,42	79.781.504,82	165.991.808,03	18,37	108,06
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	416.690,75	1.187.727,81	170.088,86	185,04	-85,68
Diğer Gelirler	134.954.139,60	176.023.588,45	348.683.717,94	30,43	98,09
Sermaye Gelirleri	1.155.132,94	4.968.623,84	3.164.270,21	330,13	-36,31
Toplam	233.405.318,11	301.963.350,73	596.622.167,30	29,37	97,58
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-737.536,11	-795.684,98	-1.083.388,56	7,88	36,16
Net Toplam	232.667.782,00	301.167.665,75	595.538.778,74	29,44	97,74

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 294.371.112,99 TL'lik (% 97,74) artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 86.210.303,21 TL (%108,06), diğer gelirlerde 172.660.129,49 TL (%98,09), vergi gelirlerinde 38.610.376,45 TL (%96,52) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]*100	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]*100
Personel Giderleri	60.812.724,10	67.152.259,83	107.221.307,68	10,42	59,67
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Giderleri	9.737.383,51	10.700.624,30	17.675.503,60	9,89	65,18
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	113.558.561,22	132.957.417,27	259.789.806,22	17,08	95,39
Faiz Giderleri	11.435.072,96	10.944.826,40	18.405.885,23	-4,29	68,17
Cari Transferler	14.114.098,17	13.916.643,40	24.244.915,95	-1,40	74,22
Sermaye Giderleri	36.465.585,78	60.768.176,49	142.835.001,18	66,65	135,05
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	246.123.425,74	296.439.947,69	570.172.419,86	20,44	92,34

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 273.732.472,17 TL (%92,34) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2022 yılında personel giderlerinin 40.069.047,85 TL (%59,67), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 6.974.879,30 TL (%65,18), mal alım ve hizmet giderlerinde 126.832.388,95 TL (%95,39), faiz giderlerinde 7.461.058,83 TL (%68,17), cari transferlerde 10.328.272,55 TL (%74,22) ve sermaye giderlerinde 82.066.824,69 TL (%135,05) artış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 584.763.686,37 TL, Faaliyet Geliri 1.531.668.208,38 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 946.904.522,01 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Çanakkale Hizmet Grupları Sanayi ve Ticaret A.Ş.	3.000.000,00	2.997.400,32	99,913344
2	Çanakkale Kentsel Hizmetleri Mühendislik, Müteahhitlik Tic. ve San. A.Ş.	500.000,00	437.250,00	87,45
3	Aksa Çanakkale Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	21.000.000,00	778.400,00	3,7067
4	Gestaş Deniz Ulaşım Turizm A.Ş.	25.500.000,00	22.500,00	0,0008824

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Çanakkale Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Temel Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. Birimlerin görev ve

sorumluluk dağılımları birim yönergeleri ile tespit edilmiştir.

Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge oluşturulmuş ve etik ile ilgili çerçeve yazılı olarak düzenlenmiştir. Ayrıca İdarede, ilgili Yönergede Etik Komisyonunun görev ve çalışma usullerine ilişkin düzenlemeler yer almakla birlikte “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitimler gerçekleştirilmiştir. Bunların yanında personellerin imza altına almış oldukları etik sözleşmeleri de özlük dosyalarında bulunmaktadır.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve Kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

2020-2024 yılları arasını kapsayan, Belediyeler için Stratejik Plan Hazırlama Rehberine ve ilgili mevzuata uygun olarak Çanakkale Belediyesi Stratejik Planı hazırlanmıştır.

İdare tarafından iç kontrol riskleri belirlenmemiştir.

Üst yönetici ve mali hizmetler birimi yöneticisi tarafından iç kontrol güvence beyanı imzalanmış ve faaliyet raporuna eklenmiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Mali karar ve işlemlere ilişkin iş akış süreçleri belirlenmiş ve İdarenin resmi internet sayfasında da kamuoyu ile paylaşılmıştır.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu İdaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarede üç adet iç denetçi kadrosu bulunmakla birlikte, 1 adet iç denetçi görev almaktadır. Üst yönetici tarafından onaylanmış yıllık iç denetim programı bulunmamakla birlikte iç denetçi tarafından hazırlanmış “İşgal Harcı Sistem ve Uygunluk Denetimi Raporu” başlıklı 1 adet denetim raporu bulunmaktadır.

Bu itibarla; İdarenin iç kontrol sistemine ilişkin yürüttüğü faaliyetler ve ulaştığı sonuçların değerlendirilmesi neticesinde; iç kontrol sisteminin kurulması ve geliştirilmesinin üst yönetim tarafından kısmen benimsendiği, İdarenin iç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının tam anlamıyla yerleşmediği, uygulamada geliştirilmesi gereken alanlar olduğu değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Çanakkale Belediyesinin 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında İzlenmemesi

Satın alınan bilgisayar yazılımları ve telif haklarının 260 Haklar Hesabı’nda takip edilmesi gerekirken bazılarının 630 Giderler Hesabı kullanılarak doğrudan gider olarak kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 260 Haklar Hesabı’na ilişkin “Hesabın Niteliği” başlıklı 210’uncu maddesinde, haklar hesabının bedeli karşılığı edinilen

hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 211'inci maddesinde, bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların 260 Haklar Hesabı'na borç ve ödenecek tutarın 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak ile 830 Bütçe Giderleri Hesabı'na borç, 835 Gider Yansıtma Hesabı'na alacak kaydedileceği; satılan hakların, bir taraftan kayıtlı değeri bu hesaba, satış bedeli ile net değeri arasındaki olumlu farkın 600 Gelirler Hesabı'na alacak, satış bedelinin 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarlarının 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na, satış bedeli ile net değeri arasındaki olumsuz farkın 630 Giderler Hesabı'na borç; diğer taraftan satış bedeli 800 Bütçe Gelirleri Hesabı'na alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabı'na borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Kamu İdaresince alınan bilgisayar yazılımlarının 260 Haklar Hesabı ve 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı kullanılmak suretiyle muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde, Kamu İdaresi tarafından satın alınan bilgisayar yazılımları ve fikri hakların 260 Haklar Hesabı'na kaydedilmeksizin 630 Giderler Hesabı'na kaydedilerek giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu işlemler neticesinde ilgili hesaplar gerçek değerini yansıtmayacağından, mali tablo kullanıcıları idarenin sahip olduğu hakların değerini olması gerekenden daha düşük görecektir.

Kamu İdaresi tarafından haklar kapsamına giren alımların 260 Haklar Hesabı'nda muhasebeleştirilerek yıl sonlarında ayrılacak amortismanların 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Otobüs Terminali İntifa Hakkı İhalesi İdari Şartname ve Sözleşmesindeki Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

Otobüs Terminal Kompleksi Yapımı ve On Beş Yıl Süre ile İntifa Hakkının Verilmesi İşi'nde alt kiracıların idari şartname ve sözleşme hükümleri gereği yeterli takibinin yapılmaması nedeniyle kira gelirlerinin eksik tahsil edildiği görülmüştür.

Otobüs Terminal Kompleksi Yapımı ve On Beş Yıl Süre ile İntifa Hakkının Verilmesi İşi İdari Şartnamesi'nin "İşin Tahmini Bedeli ve İhale Şartları" başlıklı 3'üncü maddesinde, ilk 5 yıl için tesisin KDV düşüldükten sonra brüt aylık cirosunun %8'i oranında kira bedeli alınacağı (İlk yıl için minimum 10.000,00 TL ve kalan 4 yıl için minimum 30.000,00 TL kira bedeli alınacaktır.); ikinci 5 yıl için tesisin KDV düşüldükten sonra brüt aylık cirosunun %25'i oranında kira bedeli alınacağı (Bu 5 yıl için minimum kira bedeli 70.000,00 TL olarak alınacaktır.); üçüncü 5 yıl için tesisin KDV düşüldükten sonra brüt aylık cirosunun %45'i oranında kira bedeli alınacağı (Bu 5 yıl için minimum kira bedeli 100.000,00 TL olarak alınacaktır.); minimum düzeyde belirlenen kira bedelinin sözleşme süresince her yıl TÜFE'ye göre arttırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Şartname'nin "Tesisin İşletilmesi, Süresi ve Devri ile İlgili Hususlar" başlıklı 16'ncı madde c fıkrasında, yazıhane, wc, emanetçi, büfeler, kafe, lostra salonu vb. işyerlerinin kira, işgal, tahsis bedelleri, otopark ücretleri ve kapı çıkış ücretlerinin Otobüs Terminal Kompleksi işletme gelirlerine dahil olacağı; f fıkrasında, yazıhane kiralarının otogar yönetimi görüşü alınarak Belediye Encümenince belirleneceği; i fıkrasında, yazıhanelerin tahsisi ve kiralanmasında mutlak suretle Belediye Başkanlığı onayı alınacağı hüküm altına alınmıştır.

İşe ait Kira Sözleşmesi'nin "Tesisin İşletilmesi, Süresi ve Devri ile İlgili Hususlar" başlıklı 10'uncu madde a fıkrasında, otogar içindeki tüm işletmelere ilişkin kiracıların yüklenici tarafından belirlenebileceği ve bu sözleşmelerin birer suretlerini Kamu İdaresine göndermesi gerektiği; kira sözleşmelerinde meydana gelecek değişikliklere ilişkin suretlerin de 15 gün içinde Kamu İdaresine gönderileceği; d fıkrasında, otogar içerisindeki işletmelerin kira bedellerini yüklenicinin belirleyeceği ve Belediye Encümenince onaylanacağı hüküm altına alınmıştır.

Otobüs terminal kompleksi içerisinde yer alan işletmelere ilişkin olarak Kamu İdaresinden alınan alt kiracı listesi ile fiili olarak işletilen işletmeler karşılaştırılmıştır. Bu kapsamda kiraya verilen yeni işletmeler olduğu ancak bu durumun Kamu İdaresinin bilgisi

dışında olduğu; bazı işletmelerin tek bir yazıhane kiralamasına karşın iki yazıhaneyi birleştirerek kullandığı; yüklenicinin alt kiracılara ilişkin yeni sözleşme ve bedelleri Kamu İdaresi onayına sunmadığı; kompleks içerisinde aktif olarak bulunan taksi durağı olduğu tespit edilmiştir.

Yüklenici tarafından Kamu İdaresine ödenen kira bedellerinin otobüs terminal kompleksi üzerinden elde edilen cironun belli bir yüzdesi olduğu düşünüldüğünde, yeni kiralamar yapılması veya mevcut kiralamaların kapsamının değiştirilmesi ve bu durumun Kamu İdaresinin bilgisi dışında olması sonucunda buradan elde edilecek gelirler ciroya dahil edilmemekte olup, söz konusu durum Kamu İdaresine ödenecek olan kira bedelinin eksik hesaplanmasına sebep olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, yüklenici ve alt kiracılara ilişkin kira artışlarının düzenli olarak Belediye Encümeni tarafından incelendiği, kiracılara yönelik çalışmaların iki aylık periyodik denetimler ile kontrol edildiği ve ciro farkı ortaya çıkması durumunda ek tahakkuk işleminin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, Kamu İdaresi tarafından sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmesine dikkat edildiği belirtilse de Kamu İdaresinin esasen alt kiracılara ilişkin sağlıklı bir veriye sahip olmadığı, yüklenicinin söz konusu tesisin kullanım alanları ile ilgili olarak tek taraflı değişiklikler yaptığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından, yüklenicinin idari şartname ve kira sözleşmesindeki taahhütlerini yerine getirmesini sağlayacak önlemler alınması ve alt kiracıların düzenli olarak kontrol edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Taşınmazların Tahsis İşlemlerine İlişkin Hatalı Uygulamalar Bulunması

Kamu İdaresi mülkiyetinde bulunan taşınmazların tahsis işlemlerine ilişkin olarak, tahsis süreleri ve tahsis edilebilecek kurumlar açısından mevzuata aykırı uygulamalar tespit edilmiştir:

A. Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Yer Alan Taşınmazların Yirmi Beş Yılın Üzerinde veya Süresiz Olarak Tahsis Edilmesi

Kamu İdaresinin mülkiyetinde yer alan taşınmazların kamu kurum ve kuruluşlarına

yirmi beş yılı aşan veya süresiz şekilde tahsis işlemine konu edildiği görülmüştür.

5018 Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde, kamu idarelerinin kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesinde, tahsislere ilişkin hükümlere yer verilmiş olup buna göre belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda, kendilerine ait taşınmazları asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak amacıyla mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği, süre sonunda aynı usullere göre yeniden tahsis yapılabileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediyeler; kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına, belediye meclis kararı ile tahsis edebilirler. Mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına gerçekleştirilen tahsis işleminin süresinin ise yirmi beş yılı aşmaması gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde, mülkiyeti Kamu İdaresine ait olan taşınmazlardan kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan tahsis işlemlerinde beş taşınmazın süresiz, bir taşınmazın yirmi beş yılı aşacak şekilde tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu taşınmazların mahalli müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla hizmetin devamı süresince verildiği, tahsis sürelerinin bitiminde yürürlükteki mevzuat kapsamında değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümlerinde ifade edildiği üzere Kamu İdaresi tarafından tahsise konu edilen taşınmazların tahsis süresinin 25 yılı aşamayacağı, tahsis sürelerinin bitiminde yeniden aynı hizmet ve İdare için tahsis öngörülebileceği değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi tarafından yapılan tahsis işlemlerinin süre sınırına uyacak şekilde tesis edilmesi gerekmektedir.

B. Mülkiyeti Kamu İdaresine Ait Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi

Kamu İdaresi tarafından, mülkiyeti kendisine ait olan taşınmazların mevzuata aykırı olarak dernek ve vakıflara tahsis edildiği görülmüştür.

5018 Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde, kamu idarelerinin kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin 1'inci fıkrada c bendinde, Belediyelerin meclis kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği ve diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Mezkur Kanun'un "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin 1'inci fıkrada d bendinde kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği, aynı kuruluşlara kiraya da verilebileceği ile bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işleminin iptal edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediyeler 5393 sayılı Kanun'un 75-d maddesine göre kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak belediye meclis kararı ile ancak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Bu idarelerin dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, derneklere, vakıflara, sivil toplum kuruluşlarına veya meslek kuruluşlarına süresi ne olursa olsun belediye taşınmazlarının bedelsiz olarak tahsis edilmesi mümkün değildir.

Yapılan inceleme neticesinde, mülkiyeti Kamu İdaresine ait bir taşınmazın A Vakfına, diğer bir taşınmazın da B Derneğine bedelsiz tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu ilk taşınmazın ortak hizmet projesi gerçekleştirmek üzere tahsis edilmesine karar verildiği ve tahsise konu olan taşınmazın kullanıcısı konumunda

bulunan Vakıf ile arsa kullanımını ve işbirliğine ilişkin protokol düzenlendiği; diğer taşınmazın ise Belediye Encümeni tarafından belirlenen bedel ile kullandırılması hususunda protokol imzalandığı ve söz konusu kiranın güncel olarak tahakkuk ettirildiği ifade edilmiştir.

02.02.2018 tarih ve 30320 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 16.10.2017 tarihli ve 2017/1 Esas, 5415/1 Karar numaralı Sayıştay Genel Kurulu İçtihadı Birleştirme Kararı’na göre mahalli idareler, ancak mahalli müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla Belediye Meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları karar vasıtasıyla yalnızca mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına taşınmaz tahsis edebilir. Kamu İdaresi tarafından söz konusu taşınmazların ortak hizmet projesi kapsamında tahsis işleminin yapıldığı ifade edilmiş olsa da ortak hizmet projeleri Kamu İdaresinin görev ve sorumluluk alanı içerisindeki somut bir konuya ilişkin olmalı ve proje kapsamında gerçekleştirilen tahsis işleminde tahsise konu gerçek veya tüzel kişinin dernek ve vakıf değil bir başka mahalli idare veyahut kamu kurum ve kuruluşu olması gerekmektedir.

Dernek ve vakıflara bedelli veya bedelsiz taşınmaz tahsis edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 3: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullandırılmaması

Kamu İdaresinde çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa’nın “Çalışma Şartları ve Dinlenme Hakkı” başlıklı 50’nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu’nun “Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri” başlıklı 53’üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği,

“Yıllık Ücretli İzinin Uygulanması” başlıklı 56’ncı maddesinde yıllık iznin 53’üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu,

“Sözleşmenin Sona Ermesinde İzin Ücreti” başlıklı 59’uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği,

“İzinlere İlişkin Düzenlemeler” 60’ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği,

Hususları düzenlenmiştir. Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği’nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu’na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun’un “Yıllık Ücretli İzin Hükümlerine Aykırılık” başlıklı 103’üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun’un 56’ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik’in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2022 yılında 755 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı’nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge’sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı Kanun’un 103’üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde, Kamu İdaresinde görev alan kadrolu 304 işçiden 28’inin 200 ile 425 gün arasında, 45’inin 100 ile 200 gün arasında, 63’ünün 50 ile 100 gün arasında

kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu İdaresinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve Kamu İdaresine ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullanılması gerekmektedir.

BULGU 4: Kamu İdaresi Mülkiyetinde Yer Alan Taşınmazlar Üzerinde İhale Yapılmaksızın İntifa Hakkı Tesis Edilmesi

Kamu İdaresi mülkiyetinde yer alan taşınmazlar üzerinde ihale yapılmaksızın intifa hakkı tesis edildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde, belediyelerin kira ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlemlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği; 35'inci maddesinde de ihale usullerinden bahsedilmiş bu ihale usullerinin sırasıyla kapalı teklif, belli istekliler arasında kapalı teklif, açık teklif, pazarlık ve yarışma usullerinden oluştuğu, işin gereğine göre bu usullerden hangisinin uygulanacağı, bu Kanun hükümlerine uyularak idarelerince tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi, Türk Borçlar Kanunu ile Türk Medeni Kanunu'nun mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile ilgili maddelerinde gösterilmiş işlemleri şeklinde ifade edilmiştir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu kapsamında intifa hakkı sınırlı ayni hak olarak sayılmış olup Kanun'un "Sınırlı Ayni Haklar" başlıklı İkinci Kısım'ının kanun gerekçesinde, yürürlükteki metnin "Mülkiyetin Gayri Aynî Haklar" şeklindeki kısım başlığının "Sınırlı Aynî Haklar" şeklinde değiştirildiği; "İntifa Hakkı" başlıklı 794'üncü maddesinde, intifa hakkının taşınır, taşınmazlar, haklar veya bir malvarlığı üzerinde kurulabileceği ve hakkın sahibine tam yararlanma yetkisi sağlayacağı hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi gereğince taşınmaz mal üzerinde sınırlı ayni hak tesisine süresi 30 yılı geçmemek üzere karar verilebileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; 4721 sayılı

Kanun kapsamında intifa hakkının sınırlı ayni hak olduğu, sınırlı ayni hak ifadesinin 2886 sayılı Kanun kapsamındaki mülkiyetin gayri ayni hak tesisini ifade ettiği ve dolayısıyla intifa hakkı verilebilmesi için ihale yapılmasının mevzuatın gereği olduğu aşikârdır.

Yapılan inceleme neticesinde, Kamu İdaresi mülkiyetinde yer alan üç adet taşınmazın 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale yapılmaksızın taşınmazlar üzerine intifa hakkı tesis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu taşınmazların 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin (e) bendi ve Türk Medeni Kanunu'nun 794'üncü maddesi hükümlerine dayanılarak Belediye Meclisi tarafından işlem tesis edildiği ve söz konusu taşınmazlar üzerinde intifa hakkı belirlenen sürenin bitiminde mevcut Yasalardaki süreler göz önünde bulundurularak işlem gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

İntifa hakkının tesisi açısından yetkili merci Belediye Meclisi olsa da 2886 sayılı Kanun'da taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak tesisinin ihale yapmak suretiyle verilebileceği, bu nedenle Kamu İdaresi tarafından tesis edilen işlemin mevzuata aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi mülkiyetinde bulunan taşınmazlar üzerinde intifa hakkı tesis edilebilmesi için 2886 sayılı Kanun'a uygun şekilde ihale yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Maden İşletmelerinden Alınması Gereken Belediye Payının Takip Edilmemesi

Kamu İdaresinin mücavir alanı içerisinde yer alan ve aktif olarak üretim yapan madenlerden alınması gereken maden belediye payının takip edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Müze Giriş Ücretleri ile Madenlerden Belediyelere Pay" başlıklı mükerrer 97'inci maddesinin (b) bendinde belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde faaliyet gösteren maden işletmelerince, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 14'üncü maddesinde yer alan paylara ilaveten yıllık satış tutarının binde ikisi nispetinde belediye payı ayrılacağı ve bu payın, Devlet hakkının Hazineye ödenmesi sırasında ruhsat sahibi tarafından ilgili belediyeye ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 14'üncü maddesinin on beşinci fıkrasında ise devlet hakkının tamamının her yıl haziran ayının son gününe kadar ruhsat sahibi tarafından Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün muhasebe birimi hesabına yatırılacağı belirtilmiştir. Dolayısı

ile belediye payı da aynı dönemde belediyeye aktarılacaktır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Kamu İdaresinin mücavir alanı içerisinde yer alan ve aktif olarak üretim yapan madenlerden yıllık satış tutarının binde ikisi oranında pay ayrılacağı ve her yıl haziran ayının son gününe kadar idareye ödeneceği belirtilmiştir.

2022 yılında Kamu İdaresinin mücavir alanı içerisinde yer alıp aktif olarak üretim yapan 5 adet maden işletmesinin olduğu, bu işletmelerin maden payına ilişkin Kamu İdaresi tarafından herhangi bir tahakkuk ya da tahsilat yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü ve Çanakkale İl Özel İdaresinden yazılı bilgi istendiği ve İl Özel İdaresinden gelen cevapta İdarenin mücavir alanı içerisinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilen maden işletme ruhsatı bulunmadığı ifade edilmiştir.

3213 sayılı Kanun'un "Madencilik Faaliyetlerinde İzinler" başlıklı 7'nci maddesinde maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının il özel idareleri tarafından verileceği, "İşletme Ruhsatı ve Madenin İşletilmesi" başlıklı 24'üncü maddesinde gerekli izinlerin alınmasından itibaren işletme izninin verileceği ve izin verildiği tarihten itibaren devlet hakkının alınacağı; Maden Yönetmeliği'nin "İşletme İzni Verilmesi" başlıklı 28'inci maddesinde ise işletme izinlerinin Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce verileceği ifade edilmiştir.

Özetle İl Özel İdaresinden alınan yazıda, İdarenin mücavir alanında iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilen maden işletmelerinin bulunmadığına ilişkin ifadelerin yer alması o alanda maden olmadığı anlamına gelmemekte, sağlıklı verilerin Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden alınabileceği değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi tarafından mücavir alanı içerisinde faaliyette bulunan maden işletmelerinin yıllık satış tutarının binde ikisi oranında alınması gereken maden payının takibinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Kesinleşen Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi

Sayıştay ilamları cetvelinin incelenmesi sonucunda, ilgili yıl hesaplarına ait ilamlarda yer alıp kesinleşen tazmin tutarlarının sorumlularından tahsil edilmediği görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Kamu İdareleri ve Görevlilerinin Sorumluluğu" başlıklı 9'uncu maddesinde, Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereklerini yerine getirmeyenler hakkında aynı maddenin üçüncü fıkrasında yer alan hükümlerin uygulanacağı,

"İlamların İnfazı" başlıklı 53'üncü maddesinde, Sayıştay ilamlarının kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirileceği, ilam hükümlerinin yerine getirilmesinden ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticilerinin sorumlu olduğu ve ilamlarda gösterilen tazmin miktarının hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutularak, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil olunacağı,

Hususları düzenlenmiştir. Benzer hükümler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu Zararı" başlıklı 71'inci maddesinde ve bu maddeye istinaden çıkarılan 19.10.2006 tarih ve 26324 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 12'nci maddesinde de yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Sayıştay ilam hükümlerinin kesinleşmesinden itibaren doksan gün içerisinde ilamlarda gösterilen tazmin tutarının, hüküm tarihinden itibaren kanuni faizi ile birlikte tahsil edilmesinden kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumlu olup üst yöneticilerin bu sorumluluklarını 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yerine getirmesi gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde; Sayıştay ilamları cetveline göre 2008 yılına ait 212-1785 numaralı ilamın 2015 yılında kesinleşmesine rağmen 403.018,04 TL borcun henüz tahsil edilmediği, yine 2009 yılına ait 1140 numaralı ilamın 2015 yılında kesinleşmesine rağmen 14.722,38 TL borcun henüz tahsil edilmediği, toplamda 417.740,42 TL kanuni faizi ile birlikte sorumlularından tahsili gereken ilam bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Sayıştay ilamlarında gösterilen sorumlular tarafından, adil yargılanma hakkı kapsamında savunma için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olma hakkının ve yargılamanın yenilenmesine ilişkin süreç yönünden mahkemeye erişim hakkının ihlali iddiasıyla başvuru konusu yapılan tazmin kararı ile ilgili olarak 07.04.2022 tarihli Anayasa Mahkemesi kararında "konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna" denilmek suretiyle başvurunun reddedildiği belirtilmektedir. Sorumlularca yapılan başvurunun Anayasa Mahkemesi tarafından reddedilmesi sonucunda, sorumlular tarafından bu defa Çanakkale 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde menfi tespit davası açılmış olduğu, davacılar

hakkındaki ihtiyati tedbir kararı gereğince de İcra Dairesi tarafından, Kamu İdaresinin sorumlularca açılan menfi tespit davasını takiben başlattığı icra takip ve işlemlerinin durdurulmasına karar verildiği vurgulanmaktadır.

Sayıştay ilamları cetvelinde yer alan çeşitli yıllara ait kesinleşmiş Sayıştay ilamlarıyla tazmin hükmolunan toplam 417.740,42 TL kamu zararının üst yöneticinin sorumluluğunda, sorumlularından İcra İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Yapım İşi İhalesinde Kesin Proje Üzerinden İhaleye Çıkılmaması

Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen yapım işlerinde kesin proje üzerinden ihale edilmesi gereken işlerin şartlar oluşmamasına rağmen ön proje üzerinden ihale edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde, Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren proje; Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği proje; Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği proje şeklinde tanımlanmıştır.

Mezkur Kanun'un "İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar" başlıklı 62'nci maddesinde, yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamayacağı; ihale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği; uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunlu olduğu ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; yapım işlerinde uygulama projesi üzerinden ihaleye çıkılmasının genel kural olduğu, işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle uygulama projesi yapılamayan durumlarda kesin proje üzerinden ihaleye çıkılmasına izin verildiği görülmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde, ön proje üzerinden birim fiyat teklif ile ihale edilen Saha Beton ve Beton Kaldırım Yapım işlerinin yola terk ve ihdas işlemleri ile altyapı çalışmalarının güzergah değişikliği gerekçeleriyle kesin proje üzerinden ihaleye çıkılması gerekirken ön proje üzerinden ihaleye çıktığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, ihale dosyasının kesin proje olarak hazırlandığı, ne var ki ön proje ve kesin proje tanımlarıyla ilgili muhtemel tereddütten ötürü ön proje tanımıyla ihale edildiği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, 4734 sayılı Kanun kapsamında yaptırılacak yapım işlerinin mevzuata uygun proje ile ihale edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi tarafından ihale edilecek işlerde mevzuatın öngördüğü şekilde projelerin hazırlanması ve bu yolla mevcut işin daha net tarif edilerek isteklilerin daha gerçekçi teklif verebilmelerinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 8: Yevmiye Defterinde Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması

Kamu İdaresinin 2022 yılı yevmiye kayıtlarında geriye dönük değişiklikler yapıldığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Kayıt Düzeni ve Kayıt Düzeltmesi" başlıklı 18'inci maddesinde kamu idarelerinin muhasebe birimlerinin, muhasebe işlemlerini, gerçekleşme sırasına göre düzenli bir şekilde hesap dönemi başında "1" den başlamak üzere hesap döneminin sonuna kadar numaralandırarak kaydedeceği, düzeltme işleminin ancak yeni bir muhasebe kaydı ile yapılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye Sistemi, Muhasebeleştirme Belgeleri ve Açılış Kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde, işlemlerin, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği ve buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı,

“Kayıt Yanlışlıklarının Düzeltilmesi” başlıklı 503’üncü maddesinde, kurumsal, fonksiyonel ve finansman tipi sınıflandırma kodlarında yapılan kayıt hatalarının düzeltilmesi durumu hariç olmak üzere, yevmiye kayıtlarında meydana gelebilecek her türlü yanlışlığın ancak muhasebe kaydıyla düzeltileceği,

Hususları düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; ödeme emri belgeleri ve muhasebe işlem fişlerinin birbirlerini takip eden yevmiye numaraları ile numaralandırılması, numaraların ardışık olarak birbirini takip etmesi ve yevmiye kayıtlarında meydana gelen yanlışlıkların yeni bir muhasebe kaydı ile düzeltilmesi gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde; 73 adet yevmiye kaydının geriye dönük biçimde değiştirildiği tespit edilmiştir.

Mali tabloların güvenilir olması ve doğru sonuç vermesi için hatalı muhasebe kayıtlarının düzeltme işleminin yeni bir muhasebe kaydı ile yapılması gerekmektedir.

BULGU 9: Tecil Edilen Emlak Vergisi Tutarlarının Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

Tasarrufu kısıtlanan taşınmazlara ilişkin emlak vergisinin tahsil edilmeyip tecil edilen 9/10’luk kısmının muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun “Ödeme Süresi” başlıklı 30’uncu maddesinde, kanunlar veya diğer kamu düzeni koyan mevzuatla tasarrufu kısıtlanan bina, arsa ve arazinin vergisinin kısıtlamanın devam ettiği sürece 1/10 oranında tahsil olunacağı, 9/10’unun tecil edileceği hükmü bulunmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı’nın niteliğini düzenleyen 92’nci maddesinde, bu hesabın mevzuatı gereğince gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden takipli alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan içinde bulunulan mali yılsonunu geçmeyen bir süre ile tecil veya tehir edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı,

222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı’nın niteliğini düzenleyen 166’ncı maddesinde bu hesabın, mevzuatı gereğince gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden takipli alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan bir yılı aşan bir süreyle tecil veya tehir edilen tutarların

izlenmesi için kullanılacağı,

Hususları düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; tasarrufu kısıtlanan taşınmazlar için emlak vergisi tarh ve tahakkukunun diğer taşınmazlarda olduğu gibi emlak vergi değeri üzerinden yapılması, söz konusu vergi tahsil aşamasına geldiğinde ise tahakkuk ettirilen verginin 1/10'unun tahsil, 9/10'unun ise tecil edilmesi, tecil edilen söz konusu 9/10'luk tutarın ise kısıtlamanın süresine göre 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar veya 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde; tasarrufu kısıtlanan taşınmazlara ilişkin emlak vergisinin tahsil edilmeyip tecil edilen 580.928,99 TL tutarındaki 9/10'luk kısmının muhasebe kayıtlarında izlenmediği, bu nedenle 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar ile 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nın gerçek değerlerini ihtiva edecek biçimde mali tablolarda yer almadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında tasarrufu kısıtlanan taşınmazlara ilişkin emlak vergisinin 9/10'luk tecil işlemi yerine eksilten işlemi yapıldığını ve bu taşınmazlar üzerinde kısıtlılık işlendikten sonra satış işlemi yapılana kadar 9/10'luk kısım için tahakkuk oluşmadığını, bu taşınmazların satışı olduğu takdirde geriye dönük beş yıl Emlak Vergisinin 9/10'luk kısmının tahakkukunun yapılarak tahsilinin sağlandığı belirtilmiştir.

Tasarrufu kısıtlanan taşınmazların emlak vergisinin tahsil edilmeyip tecil edilen 9/10'luk kısmının takip edilebilmesi için eksilten işlemi yapılmadan önce muhasebenin tam açıklama ilkesi gereğince emlak vergisi tarh ve tahakkukunun diğer taşınmazlarda olduğu gibi emlak vergi değeri üzerinden yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Tecil edilen emlak vergisi alacaklarının ilgisine göre 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar veya 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında "Kesinleşen Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi" başlığı altında 7 numaralı bulgu olarak Rapora alınmıştır.
İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında "İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması" başlığı altında 4 numaralı bulgu olarak Rapora alınmıştır.
Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabının Gerçek Durumu Yansıtılmaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporu Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular kısmında "İşçilere Yapılan İzin Ücreti Ödemeleri İçin Karşılık Ayrılması" başlığı altında 1 numaralı bulgu olarak Rapora alınmıştır.